

KLESZCZE ATAKUJĄ W POWIECIE SĘPOLEŃSKIM

Wiosna, lato oraz wczesna jesień, to pory roku, w których większość czasu spędza się na powietrzu - w lesie, parku, nad wodą. Są to miejsca, w których czyhają na nas kłujące owady, w tym kleszcze. Kleszcze są najbardziej agresywne późną wiosną i wczesnym latem (forma nimfy) oraz we wrześniu (postać dorosła). Większą aktywność kleszczy odnotowuje się w okresach znacznych opadów.

▮ Kiedy kleszcze atakują:

Kleszcze atakują zazwyczaj, gdy spacerujemy lub biegamy w lesie, bądź przebywamy na jego skraju. Uwielbiają gęste krzaki, jeżyny i drzewa, skąd spadają na zwierzęta i człowieka. Uważa się, że ciepło oraz zapach ciała ludzi i zwierząt przyciąga kleszcze.

Wędrują po całym ciele, szukając okolicy, w której skóra jest najdelikatniejsza. Ukłucie kleszcza jest nieodczuwalne, gdyż wstrzykuje on do rany związek o działaniu przeciwbólowym. Zauważamy go, gdy osiągnie rozmiary rodzyнки. Czasami takie ukąszenie odczuwa się znacznie później, gdy miejsce to zacznie boleć i drętwieć.

▮ Jak bronić się przed kleszczami:

Stosować środki odstraszające (repelenty), których substancje aktywne powodują, że człowiek jest niewyczuwalny dla kleszczy.

Zakładać odpowiedni ubiór, zakrywający ciało.

Starannie obejrzyć całe ciało po powrocie z lasu, parku. Kleszcze zanim zakotwiczą się w skórze poszukują odpowiedniego miejsca do wkłucia. U dzieci najczęściej (w około 70% przypadków) lokalizują się na głowie, zazwyczaj na granicy włosów i za uszami. U dorosłych w miejscach, gdzie skóra jest delikatna (np. pod kolanami, w pachwinach, na brzuchu).

▮ Jak postępować z kleszczem:

W przypadku zauważenia kleszcza w ciele człowieka należy go jak najszybciej usunąć. Wskazane jest aby zostało wykonane to fachowo, przez pracownika służby zdrowia. Należy jednak pamiętać, że jeśli reakcja nastąpi w ciągu 24 godzin, ryzyko zakażenia chorobami przenoszonymi przez te pasożyty zostanie zminimalizowane. Bardzo ważny jest sposób wyjęcia kleszcza, należy uchwycić go delikatnie pęsetą przy samej skórze i wyciągnąć zdecydowanym ruchem obrotowym, przeciwnie do wskazówek zegara. Przy takim ruchu zęby stawiają mniejszy opór. Tym samym kleszcz nie zostaje uszkodzony i nie ma niebezpieczeństwa wylania się na skórę zawartości jego ciała, w której mogą znajdować się bakterie.

Nie należy podczas usuwania kleszcza naciskać na jego ciało. Zwiększa się bowiem wówczas prawdopodobieństwo zakażenia spowodowane cofaniem się zakażonej zawartości jelita na uszkodzoną skórę i wydzielanie śliny, w której mogą znajdować się patogeny.

Po wyjęciu kleszcza miejsce ukłucia należy starannie zdezynfekować. Nie wolno smarować kleszcza tłuszczem, ponieważ wówczas dusi się on i zwiększa wydzielanie śliny, w której mogą występować zarazki.

Jednak, jeśli jest to możliwe, bezpośrednio po stwierdzeniu obecności kleszcza w ciele, a zwłaszcza u dziecka, należy niezwłocznie udać się do lekarza.

Należy pamiętać że ukłucie kleszcza jest zawsze potencjalnym zagrożeniem, ponieważ w ślinie tych pajęczaków mogą występować drobnoustroje chorobotwórcze, powodujące:

Zapalenie opon mózgowych i mózgu - schorzenie to jest wywołane przez wirusa o powinowactwie do ośrodkowego układu nerwowego. W tym roku zanotowano już na naszym terenie, przypadek wirusowego zapalenia mózgu przeniesionego przez kleszcze.

W pierwszej fazie choroby, po 2-28 dniach po zakażeniu, występują objawy grypopodobne: gorączka do 38°C, bóle mięśni i stawów oraz niezżyty górnych dróg oddechowych. Ustępują one po około 1-9 dniach.

Ponownie pojawiają się w II fazie: gorączka do 40°C, zaburzenia świadomości, śpiączka, zaburzenia psychiczne, oczopląs, światłowstręt, bóle i zawroty głowy oraz wymioty.

W ciężkim przebiegu choroby obserwuje się objawy zapalenia opon mózgowych i mózgu. Choroba może kończyć się trwałymi uszkodzeniami nerwów czaszkowych, rozwojem zespołu parkinsonowskiego, padaczki, stanów depresyjnych, bólami głowy itp.

Od 1-5% zachorowań na odkleszczowe zapalenie mózgu kończy się zgonem.

Zaszczepić się przeciw kleszczowemu zapaleniu opon i mózgu powinni: pracownicy rolnictwa i leśnictwa, myśliwi, zbieracze grzybów i jagód, ludzie spacerujący na obszarach łąk i lasów, dzieci przebywające na obozach i koloniach w miejscach zalesionych. Najlepiej szczepić się zimą, wczesną wiosną.

Standardowy schemat szczepień – pierwszą dawkę szczepionki należy podać wybranego dnia, a drugą - po upływie 1-3 miesięcy. Trzecią dawkę podaje się między 5 a 12 miesiącem po drugiej.

Szczepienie „spóźnialskich” i podróżnych, należy rozpocząć nie później niż na trzy tygodnie przed planowanym wyjazdem.

Szybki schemat szczepień - by uzyskać szybka ochronę, pierwsze dwie dawki szczepionki należy podać w odstępie dwutygodniowym. Trzecią dawkę podaje się między 5 a 12 miesiącem po drugiej dawce.

Pierwszą dawkę przypominającą powinno się podać nie później po upływie 3 lat po trzeciej dawce.

Najbardziej rozpowszechnioną, przewlekłą chorobą roznoszoną przez kleszcze jest borelioza. Wywołują ją bakterie zwane krętkami *Borrelia*, szacuje się, że ich nosicielem może być co piąty kleszcz. Charakterystycznym objawem pierwszego etapu rozwoju boreliozy jest tzw. rumień wędrujący. Na początku ma on powierzchnię ok. 2 cm.

W miarę upływu czasu rozszerza się pierścieniowo, w końcu blednie pośrodku i zanika. Zanik rumienia nie oznacza jednak zawsze końca choroby. Dlatego w razie jego wystąpienia należy natychmiast skontaktować się z lekarzem.

Drugą fazę choroby charakteryzuje rozwój objawów skórnych oraz ostre zmiany zapalne narządów, w tym stawów, serca, ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego.

Trzeci etap boreliozy może trwać od roku do kilkunastu lat od zakażenia. Występują wówczas przewlekłe zmiany skórne, ciężkie zmiany zapalne stawów, a także zapalenia mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych. Nierozpoznana i nieleczona borelioza zagraża licznymi niebezpiecznymi powikłaniami. Co roku do PSSE w Sępólnie Kraj., wpływa po kilka zgłoszeń zachorowań na boreliozę.

Oczywiście nie jest prawdą, że każde ukąszenie kleszcza kończy się boreliozą czy zapaleniem opon mózgowych ale zawsze należy pamiętać, że każdy kleszcz to potencjalne zagrożenie.